

Ese de două ori în septemana: Joi-a și Dominec'a; ăra candu va pretinde importantă materialor, va esi de trei s'eu de patru ori în septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patraru . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romanii și străinatate:
pe anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, și de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă și corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'eu speditiua; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, ăra cela anonim nu se vor publică.

Pentru anuncie și alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

ALBINA.

Deschidendu abonamentu nouu pentru alu II. patraru de anu, cu conditiunile ce se vedu în fruntea f'biei, rogămu pre domni prenumeranti ale caroru abonamente espira, si pre toti domni carturari cari ar dori se intru în nr'la abonentiloru nostri, se se insinue câtă-mai curendu, pentru ca sa ne potemu orientă cu editiunea și speditiunea.

Redactiunea.

Pesta în 5 aprilie n. 1871.

La Parisu atacurile sangerose între ostirile guvernului din Versailles și între gard'a natiunala a Comunei — dejă s'au inceput. Inca de sambet'a trecuta multime armata a plecatu spre Versailles, cu scopu d'a sparge adunarea natiunala, dar pre cale — asiă se vede, că a fostu intempinata, atacata cu multu focu și — sparta și respinsa. Peste 200 de morti și multi prinsu se fia lasatu rescolatii în manele guvernamentaliloru. Acést'a s'a intemplatu domineca, și cu tôte pana astadi nu este lamurita starea lucrurilor, ba inca unele faime vor a sci, că cu tôte perderea, rescolatii nainta spre Versailles. — Ori cum ar fi, este forte tristu și în celu mai mare gradu deplorabilu.

Si fiindu că vorbimu de atăt'a timpu și pôte va mai trebui inca multu se vorbimu despre „Comuna“, este necesariu se-i dămu definitiunea, splicarea ei, precum s'a regulatu și instalatu ea insasi în d'ia de 28 martiu, cu tôte solenitatea.

Prin „Comuna“ în Parisu nu se intielege ceva senatu s'eu consiliu municipalu, administrativu, ci ea este corpulu supremu regulatoriu, am poté dice chiar legelatoriu, și prin alesii sei proprii totu d'o data și essecutori în tôte afacerile imediate ale capitalei, pentru totu teritoriulu seu. A nume se estinde acést'a séma de autoritate „suverana“ a supr'a administratiunei și regularei finantielor, politiei, instructiunei, muncei și a gardei natiunale. Prin acést'a ea tinde a fi și a remanē primulu și decisivulu faptore de statu în Francia și a asecurâ pentru pururiă republic'a adevratu liberalu și democraticu. Disponendu ea de unu numeru de gardi natiunali armati, cu artileria, calarime și geniu, și fiindu o conditiune suprema a ei, ca în Parisu se nu fia admisa nici candu o armata regulara, ea prin puterea ei urbana devine stepan'a tieriei.

Scopulu deci i este sublimu, dar medilócele — par' că sunt funeste. —

Din Spania, de o data cu scirile despre deschiderea Camerei, în care guvernului nouului rege a succesu a intrunî o maioritate forte considerabile, de o data cu cuprinsulu cuventului de tronu, promitiatoriu de progresu, reforme liberali, imbunatatiri preste totu, ni sosescu și faime despre neliniscea generale a spiretelor și despre aceea că Regele Spaniei, în tocmai ca Domnulu Romaniei, stă se parasésca tier'a! —

În Prusso-Germania — cauta se marturisimu că tôte mergu cu bunu cumpetu.

Bismark s'a redicatu la rangulu de principe ereditariu alu Imperiului și s'a remuneratu cu unele mosii frumoșe. Asemenea se suna și despre Moltke. —

Parliamentulu din Berlinu votă dup'o discussiune de abiă 4 ore Adress'a la cuventulu de tronu, o adresa pentru a

carei primire în alte parlamente, a nume la noi — 14 zile n'ajungeau.

Fiindu că spaciulu nu ni permite a publică intréga adresa parlamentului germanu, reproducemu la acestu locu celu putienu punctulu ce se referu la politic'a esterna, și carele — aplicatu cu sinceritate și loialitate, trebus se multumésca pre ori si cine.

„În comerçulu cu popórale straine, Germania nu cere pentru civii sei mai multu de câtu respectulu ce se cuvins după dreptu și usu; ăr ea din parte-si, fora respecte de simpatia s'eu antipatia, lasa liberu fie-carei natiuni caile spre unire, lasa fie-carui statulu se-si cauta cea mai buna forma de reorganizare, dupa a sa propria maniera. Dilele de ingerintia în viét'a interna a altoru popóra — sub nici unu pretestu și nici într'o forma nu vor mai reveni.“ —

Despre Romania — nu mai scimu, ce se dicemu! „Romanulu“, „Informatiunile“ s. a. ni aréta astadi reactiunea impelitată, cu violari flagrante de constitutinne; „Pressa“, „Trompeta Carpaticiloru“ și altele, ni anuncia inceputulu erei — progressului, ordinii, fericirei comune.

Este chiar sfasiatória de inima icón'a ce ni-o presenta „Pressa“ despre starea lucrurilor ce au premersu nuónei crise ministeriale și dissolvarei Camerei. După ce ni spune și dovedesce, se ntiielege în modulu ei, cum Camer'a cu elementele ei pestrite, ce nu avea o maioritate compactă, omogena și permanentă, nu potea se produca nemieu bunu, și în timpulu intrégei sesiuni de patru luni n'a facutu nemicu s'eu mai nemicu de câtu vorbe. Apoi continua:

„Si în timpulu acest'a în visteria nu mai eră nici unu banu; creditulu statului eră zero; funcționarii nu erau platiti pe 4 și 5 luni; pensionarii au si uitatu că mai au pensuni, căci sunt neplatiti de 8, 9 și 10 luni; bonurile de tesauru, adeca politiele, inscritele statului nu se mai platescu; soldatii numai au solda, au remasu fora haine și periculéza a remanē și fora mancare; spitalurile nu mai au doctori; bisericela dependinti de guvern, nu au untu de lemn și luminari pentru ss. Pasci!. Si natiunea intréga trebuia, în mediloculu aceste miseri spaimentatérie, se stee se asculte declamatiunile dloru oratori de la delulu Metropolitiei!

O, Nu! Natiunea romana nu pere asiă lesne! Guvernulu, care a disolvatu o asemenea Camera, va merită etern'a binecuventare a natiunii!“

Intr'adeveru, stare de desperatu! De desperatu, déca icón'a ar fi adevrata, și în tocmai de desperatu, déca ea ar fi falsa; în casulu primu pentru tristulu adeveru, în alu doilea pentru — atăt'a nemorala și nepatriotismu a falsificatoriloru!!

Unica consolatiune ni remane că din tôte partile mai tuturoru barbatiloru ce astadi sunt la putere, a nume primu-ministrului Lascaru Catargiu, se recunósce celu mai onestu caracteru privatu. —

„Politik“ din Praga ni aduce în frunte-si o telegrama din Belgradulu Serbiei, ce anuncia, că — „Reginti'a Serbiei a tramisu în persóna dlu Oreskovits unu aginte la Pesta, pentru scopulu d'a combină cu c. Andrassy o programa comuna de actiune contra Natiunaliiloru.“

Onorab. nostru Publicu va sci că — unde este vorb'a de „natiunali“, acolo suntemu și noi; o actiune contra natiunaliiloru, este si contra nostra.

Ce este adevverulu în lucru? — nu potemu se scimu; scimu insa atăt'a, că dlu Oreskovits intr'adeveru se afla aici

și — are intelniri cu c. Andrassy; scimu mai departe că — Reginti'a din Serbia uresce pre natiunali, — pentru că natiunali sunt adevverati democrati și urescu pe iesuti, și staruescu din tôte poterile la emanciparea crestiniloru de despoti; — și în fine ce mai scimu este că — intrig'a în Oriente, intrig'a în taber'a natiunaliiloru este o ocupatiune, o staruintia invederata a politicei ungueresci de astadi.

Cu tôte — dloru din Bucuresci — putienu li pasa! Ei, în orb'i a ureloru și furiei loru de partiida, nici nu vedu, nici nu pricepu ce se petrece în vecini și chiar în mediloculu loru! — Nici chiar de descoperirile ce se fecera în acést'a privintia, în mai multe runduri, în diet'a ungueresca — nu ajunsera a luá cunoșcintia! Firesce, „Pressa“ și trage informatiunile din „N. Fr. Presse“, scimu pentru ce; ăr „Romanulu“ se adapa din — turburea Vindobona a lui „Camila“, asemenea scimu pentru ce. —

Unu apelu de mare importanta și chiar la timp.

În nrulu 22 din 17/29 martiu, „Gaz. Transilvaniei“ publica unu Apelu alu esc. sale dlu Lad. Bas. Poppu, „catra intieligint'a romana de religiunea orientala unita“, prin care pre a cincea dia dupa pasci, adeca pre 13 aprilie n. convóca o conferintia la Alba-Julia, spre scopulu d'a se consultă: facia cu Statutul org. votatu de congresulu catoliciloru magiari — nu numai pentru sine, ci și pentru Romanii uniti, — pre ce cale, în ce modu ar fi se se informemie locurile competentii despre adeverat'a stare a cestiunei, pentru „ca sanctiunea Statutului se fia denegata în ceea ce privesce pre biseric'a romana unita și se se concéda conchiamaarea congresului bisericiei romane unite.“

Acestu actu este, în acestu momentu candu ultra montanismulu catoliciloru magiari tocmai și serbédia triumfulu, e-luptatu în congresu cu ajutorulu elementeloru reactionarie și venali, nu numai d'o mare importanta pentru partea natiunei ce apartiene bisericiei orientale unite, ci prin cuprinsulu seu eminentminte natiunali, non plus ultra sinceru, și câtu se pôte de chiaru, pentru noi cei de la „Albina“ o satisfactiune eclatante.

Angustulu spaciulu ce ni stă la dispușetiune nu ni ierta a reproduce întregu amintitulu actu; urmatoriele puncturi insa nu potemu se le trecemu cu vederea, și ele ajungu pentru a convinge pre domni lectori despre sublimitatea cugetariloru ilustrului barbatu, ce cu atăt'a zelu și demnitate apucă iniciativ'a în atins'a cauza.

„În sperantia, că li se va mai usiorá starea și imbunatatí s'orrea, romanii de religiunea orientala au prmitu unirea cu biseric'a occidentala; gelosi insa de caracterulu bisericiei loru natiunale, ăra d' alta parte s'edintiosi religiozei stramosiesci, numai intr'atăt'a și în acele puncte s'eu privintie s'au invoitu la unire, cari nu alterau nici decátu caracterulu natiunale alu bisericiei și nici îi poteau face adevverati apostati, nici permiteau întemeierea infussului strainu în causele religiunei loru.

„Romanii și dupa unire au depinsu în afacerile bisericiesci totu numai de la arhiepiscopii loru, ăra despre pap'a de la Roma numai atunci amintiau, candu scaunulu arhiepiscopescu eră vacante. Eucharisti'a au servitu-o și dupa aceea și para în diu'a de astadi totu numai în pane dospita, ăra nu în azima. Pentru morti s'au rogatu și se rógă, au datu și dau poména totu cum dedusera și mai înainte, fora de a aminti de numele purgatoriu. Spiritulu santu dupa cărtilu loru bisericiesci a purcesu totu de

la tatalu și pucece inca și pana astadi, ne-schimbandu-se credeulu în nemic'a.“

„Nesuinti'a romano-catoliciloru de a se amestecă în afacerile bisericiei unite, desamagirea în privintia celoru ce au speratu de la unire, *) și alte cause, a caroru enumerare nu e scopulu meu, au facutu de una parte mare din cei uniti s'au reintorsu ăra la vechi'a loru biseric'a.“ —

„Ierarchi'a romano-catolica nu avuse nici unu amestecu în afacerile bisericiei unite, nici în cele liturgice, nici în cele disciplinare, nici în administrarea averii bisericiesci s'eu a școliloru; ci tôte aceste le-au administratu și regulatu biseric'a unita prin organele ei! .“

„Totusi romanii uniti, ca se impiedice orice pretestu de a se poté amestecă primatelu Ungariei în afacerile bisericiei unite, nu s'au odihnit, pana ce nu au midilocoitu de la Maestate emanciparea deplina, adeca nu numai de jure, cum a fostu, ci și de facto, a bisericiei unite de sub biseric'a romano-catolica, și reasiedierea aceleia în deplin'a usuare a drepturiloru sale. Acést'a s'a și intemplat prin restaurarea vechiei metropolii de Alba-Julia, care s'a inarticulat și în legile tieriei! Si ce se vedu! chiaru atunci, candu se credea mai asecurata biseric'a rom. unita în essistintia și independintia sa, i se amenintia cu despoiare atátu a independintiei, câtu și a essistintiei!“

„Biseric'a romano-catolica adeca din Ungaria candu în congresulu seu din Pesta lucra pentru asecurarea essistintiei și a independintiei sale prin organizarea autonomiei sale, — tiene întru nemica a calcă în picioru drepturile de independintia și essistintia ale altei bisericiei, ale bisericiei unite, și vré a o despoia de autonomi'a provinciei ei.“

„Nici protestulu capului bisericiei unite romane, nici protestulu deputatoriloru romani alesi la congresu, nici protestulu capituleloru, vicariatiloru, protopopiatiloru unite, nu au fostu în stare a-i luminá pre membrii congresului cat. ung. din Pesta și a-i convinge, că acestu congresu nu are dreptu de a se amestecă în afacerile bisericiei unite romane; ei au decisu unu statutu nu numai pentru biseric'a rom. cat. ci apriatu și pentru cea greco-catolica; nu numai pentru Ungaria, ci și pentru unitii din Transilvania; nu numai pentru sine, ci și pentru noi fora de noi, cari nu avem lipsa de ingrigirea loru.“

„De si sum de parere, că pre romanii uniti nu i pôte constringe nimene, că se se acomodeze dispușetiuniloru acelu statutu, la a carui efeptuire afara de cei 2 pastori, — cari si-au parasitu turmele loru! **) — nu a conclucratu, nu a luat parte nici unu romanu unitu; de si sciu, ca statute aduse de o corporatiune nu potu avé valóre pentru o alta corporatiune nesubordinata, ci coordinata: totusi credu, că e detori'a nostra a unitiloru, și informá pe locurile competente de timpuriu si pre deplinu despre starea lucrului, ca nu cumva locurile respective din nedaplin'a cunoșcintia a lucrului, — seduse încátu-va și prin participarea celoru doi arhieri romani uniti, se recomende și se midilocésca sanctionarea statutului numitu și în ceea-ce privesce biseric'a rom. unita; candu apoi usioru se vor poté nasce conflicte, ba și sciasuni în sinulu bisericiei unite.“ —

NB! În siediint'a de alalta-ieri a casei deputatoriloru ungueresci, corifeulu stangei centrale Col. Ghiczy, cu o motivare lunga și ageru criticatária, a facutu Ministrulu ung. de culte interpelatiunea: că — quasi va cutesă elu a subterne Monarchiului spre sanctiunare și apoi a esecutá în totalu s'eu în parte acelu statutu? La acést'a ocaziune s'au manifestatu cele mai

*) Auditii, Jesuitiloru! Acést'a n'o dice sismaticulu Babesiu. — Red.

**) După noi, ei n'au fostu nici o data ai turmelor, nici turmele ale loru; ei nu cunoscu vócea turmei, nici turm'a nu-i pricepe pre ei. — R. e. d.

vino și generalii aprobari și aplauze pentru atacurile făcute acelui statut; de unde precum și din experiența că opozițiunea în Congresu se formă din cei mai probați partizani ai guvernului, deducem, cum credem cu totu dreptul, că — *partitei ministeriale protestele în contra statutului votatu de congresulu catolicilor, i sunt chiar binevenite. — Caus'a? Caus'a potu se fi averile cele mari ce este se le ie biseric'a și manile guvernului dar — mai pôte fi și alt'a*

Desbaterea în Cas'a repr. dietei ung.

La sup'r'a petitiunilor: un'a din partea grecilor de la biseric'a „Santei Treimi” din Brasiovu, contra dispușetiunei Ministrului ung. de cultu, prin care romanilor s'a acordatu paritate în privința folosirii bisericiei și limbei; — alt'a din partea romanilor, prin care se cere acordarea de asemenea dreptu și în privința administrării averii bisericesci.

Acăsta desbatere, ce a avutu locu în ședințele din 30 și 31 martiu, are o importanță multu mai mare pentru noi, ea atinge unu interesu alu cetățenilor romani din Brasiovu multu mai însemnat, de cătu se nu ne sentim indatorati a o pune cătu mai pre largu naintea ochiloru Publicului nostru, carele — în propriulu seu interesu — inca este chiamatu a-si face judecat'a sa, o judecata ce astadi cu greu va ponderă ceva, mane-poimane insa usioru pôte se devina unic'a decisiva; în totu casulu unic'a pôte avé pretensiunea d'a fi cea definitivă!

Tochmai pentru acăst'a, luandu de base protocoalele stenografice, ne vom adoperă a țiené contu cu tóta rigóre de tôte argumentele și parerile manifestate din diferite părți; ér voturile principale, a nume alu comiss. petitiunarie, alu Ministrului de cultu și instructiune și alu dnului Dr. Ales. Mocioni, le vom reproduce în mai întregu cuprinsulu lor; și celu d'antaiu, pentru că că alu comiss. a servitu de base a discusiunei, — pre alu doilea, pentru că — a fostu primitu de majoritate, — pre alu treilea, pentru că este alu deputatiloru romani natiionali. Acestea premittiendu, trecemu la lucru.

Sedința a casei reprezentantiloru din 30 martiu.

Lad. Szögyényi, reportoriulu comisiunei petitiunarie, ajungendu la petitiunile nr. 5099 și 5883, în caus'a de controversa privitorie la biseric'a de la „Sant'a Treime” din Brasiovu, — dă cetire votulu comisiunei, în carele se dice:

„Comisiunea studiandu cele două petitiuni contrarie și adauselu lor, și-a cascigatu convicțiunea că punctulu principalu alu diferințielor este — divergența splicare a cestiuniloru pure juridice, și asiă dăra că censurarea fundamentale nu pôte se cada în sfer'a de competența a Casei; — s'a convinsu mai de parte comiss. și despre aceea, că regularea definitivă a acestei cauze a devenitu o necesitate ne-ame-nabila, și pentru aceea spre scopulu aflării, deca dispușetiunile provisorie ale Ministeriului de cultu și instructiune sunt de natura legale seu nelegala, comiss. și-a cascigatu cunoștința oficială despre actele Ministeriului, cetindu a nume reporturile organelor ministeriale active în acăsta cauza, asemenea ale supremului scaunu guvernialu din Transilvania, și a comisariulu guvernialu Beldy Gergely, și în fine ordinațiunile emanate de la Ministru. Din aceste date comiss. a luat convicțiunea că măsurile provisorie ale Ministrului nu sunt în consonanță cu opiniunea organelor sale, și că divergența nu este dupa cuvintia motivată, — ba inca că ordinațiunea Ministrului și în sine cuprinde contradicții, astfelu încātu în acăsta privința se receru dispușetiuni neevitabile.

Opiniunea comiss. deci este a se enunці, ca aceste petitiuni se se dee Ministrului de cultu și instructiune pre langa ceea îndrumare, ca se midilocăse cătu mai curendu decidera legale și finale a acestei cauze. —

Dr. Ales. Mocioni: On. Casa! Eu nu potu fi de parerea comisiunei petitiunarie, pe care tocmai ni-o ceti on. referinte alu ei. Dupa a mea parere, precum de altmintrelea se dice și în opiniunea comisiunei, aci e vorb'a de cestiuni particulare de natura juridica concreta; eu conformu principiulu în generalu recunoscutu, cumca cas'a reprezentativa nu se pôte lasă în critic'a meritoria a unor astufelu de cestiuni particulare de natura juridica concreta — nu potu află cu cale nici chiar aceea că comisiunea petitiunaria a intratu în

assaminarea celeilalte cestiuni ce una parte ni a pus'o nainte, adeca cestiunea dăca ordinațiunea ministeriala, ce dejă essiste în acăsta cauza a fostu legala seu nu? mai alesu dăca ea contradice §-ului 9 alu art. de lege 9: 1868, seu nu? Dupa a mea parere, assaminarea seu decidera cestiunei: cumcă e procedea regimulu legala seu ba, — nu apartiene camerii reprezentative, și credu că veti fi de o parere cu mine cumca spre decidera cestiunei în întielesulu legiloru nōstre e chiamatu judetiulu ce are se se constitue din membrii casei magnatiloru. Fatia de noi deci acăsta cestiune, de cumva nu se luera seu de acăstare Ministerulu seu de votu de neincredere, ce în casulu presinte — nu știu cum vor cugetă ceilalti colegi, pôte că vor fi și de aceia cari insa ar dori dăra în judecata a Ministrului — în casulu presinte e o imposibilitate fisica. Eu deci dispușetiunea acestei cestiuni o țienu de dispușta seca, ér aceea cumca cas'a reprezentativa, legelatiunea, nu pôte simplu se nimiciasca o ordinațiune emisa pre calea administrativa, aceea este invederatu. Dreptu aceea eu țienu cumca aci cas'a reprezentativa nu pôte face alt'a decātu langa pasirea ce a urmatu în cauze de acestea în asemenea casuri, se pronuncie că nu intra în assaminarea cestiuniloru juridice, ci remane fia carui liberu a caută remediare juridica la judetiulu legalu, și deci părțile se-si faca treburile pre calea legala, ér petitiunile pana la reluare se se depuna în archivu.

În casulu insa dăca opiniunea mea nu s'ar primă, atunci sum constrinsu a recomandă on. case, ca se primăca opiniunea comiss. petitiunarie cu cevasi modificatiune.

Nu știu cum va dori on. casa reprezentativa se se pronuncie asup'r'a acestei cestiuni prealabile, va vré se se supuna acăst'a mai antaiu la votu, și numai dupa decidera ei se desbatemu opiniunea comisiunei petitiunarie, seu se-mi propunu delocu acuma și celalaltu proiectu de resoluțiune (voci: acuma!) care nu e alta ceva de cătu o modificatiune a opiniunei comiss. petitiunarie. În acăsta privința a-si dori se știu vointia casei. (strigari: acuma!) În casulu deci, on. casa, dăca primulu proiectu de resoluțiune alu meu nu s'ar primă, seu on. casa — nu știu din ce cauza — ar țiené de lipsa ca regimulu se dispușta de nou pe calea administrativa în acăsta cauza, atunci trebuie se marturisescu cumca opiniunea comisiunei petitiunarie cu motivarea ei, în form'a ce ni se presenta, nu o potu face de a mea.

Eu din parte-mi marturisescu sinceru că nu vedu bucuros candu în o cestiune escata în sinulu vre-unei confessiuni, care cestiune în nici o privința nu atinde statulu, cestiune ce autoritatea bisericăscă și credinciosii bisericii o deslăga ei între ei seu prin judecata, dăcu nu doreșcu cu regimulu se se amestece și s'o deslege pe calea administrativa. Cu tôte acestea insa nu me indoescu a recunoșce, cumca potu se fia impregiurari în cari astfelu de diferințe și contraste imbraca dōra unu caracteru atātu de acutu, încātu poterea disciplinaria ce compete autorității bisericesci mai nalte nu e d'ajunsu, și că d'alta parte, dupa ce aci nu e vorb'a de interesulu privatu alu particulariloru, ci de unu interesu confessiunalu, și astfelu încātu-va de unu interesu publicu, procedea judetiulu regulariu pretindendu pururiă mai multu timpu, — pentru ca și pre acăstu timpu interesulu publicu se nu sufera vatemare, *exceptiunalminte* regimulu, în vertutea dreptulu seu de suprema inspectiune, se pôte amestecă și pre calea administrativa, pôte regulă astfelu de imparechieri. Un'a insa este nedubitabilu, că ori candu ar dispușe regimulu pre calea administrativa, astfelu de dispușetiuni nici odata nu pōtu fi definitive, pentru că spre deslegarea definitivă a cestiuniloru de natura juridica senguru și eschisivu numai judetiulu e chiamatu.

Eu deci nainte de tôte, dăca reportulu comisiunei petitiunarie s'ar primă, și proiectulu meu de resoluțiune s'ar respinge, asi pretinde ca în resoluțiune se nu se puna că *ministrulu se decida definitivu*, chiar din contra, pretindu a se sustiené libertatea amadunor părți ca *se-si pōta validitã pretensiunile loru juridice naintea judetiulu legalu*. (Aprobare.)

Acăst'a e observarea mea prima. Cealalta observare este ceea-ce trebuie se marturisescu, cumca nu pricepu necesitatea că se se faca noua dispușetiune din partea regimulu. Dăca totusi cas'a reprezentativa, în contrarietate cu mine, ar crede, că e de lipsa dispușetiune noua, atunci doreșcu a sustiené casei reprezentative și în acăstu casu influința ce în vertutea drep-

tulu seu de controla a sup'r'a administratiunei, e chiamata a esserci; pentru că de altmintre conformu proiectulu comisiunei petitiunarie, care în generalu dice regimulu: *dispușta de nou, asiă cum voi vré, fora nici o mar' departe îndrumare*, — credu că în 5-6 luni, pôte într' unu anu vom fi ér acolo, unde suntemu astadi; regimulu érași va dispușe, va emite ordinațiuni, noi ér vom delatură ordinațiunile emise, părțile vor veni cu petitiuni, noi vom repeti acăsta pasire, érași vom otari că ministrulu se dispușta de nou, și asiă va fi o urmare fora capetu în acăsta cauza, fora se se faca, se se aléga ceva de ea. Dăca deci aflamu necesaria noua dispușetiune, atunci ceru, ca Cas'a fora se ese din sfer'a sa de aptivitate și se decida cestiuni particulare concrete, se pronuncie în resoluțiunea sa principiulu generalu pe care regimulu la delberarea fiecarei cestiuni d'acăsta natura trebuie se-lu țienă naintea ochiloru, și pe care și la delberarea cauzei presinte ar fi trebuitu se-lu țienă în vedere. Aci e vorb'a de cestiuni fundatiunale. În fiecare desbatere despre cestiuni fundatiunale, la regularea referințielor juridice, de îndreptariu în ultim'a analiza potu servi *numai documentele fundatiunale*. (Strigari: asiă e!) Eu deci, fora ca se decida Cas'a acăstu casu concretu, fora ca se assamineze că ce se cuprinde în aceste documente fundatiunale, ceru ca regimulu se se respice și aci, ca în ver-ce cauza de acăsta natura; se dispușta în întielesulu documentelor fundatiunale. Aceste observari ale mele se referescu la resoluțiunea propusa de comisiunea petitiunaria. —

Am exceptiuni și contra motivării: Comiss. petitiunaria în motivarea sa adeca dice, că pentru aceea țiené de lipsa o noua dispușetiune, pentru că ordinațiunea ministeriala nu e d'acord cu parerea comisariulu regiu esmisu în acăsta cauza, precum nici cu a organelor subordonate ministrului. Eu acăsta motivare nu o potu face de a mea, pentru că prin acăst'a comisiunea petitiunaria pronuncie dejă implicite, cumca opiniunea comisariulu esmisu, seu a organelor subordonate ministrului, este corecta, și prin urmare e de lipsa dispușetiune noua. (L. Szögyényi întrevorbesce: și nu e destalu de motivată?) Se fiti indulginti; și la acăst'a voi reveni. Ceea ce disei e numai una parte, pentru care nu primăca motivarea. Prin acăst'a comiss. petitiunaria pôte duce la supunerea că ea din punctu de vedere judeciulu meritoriu s'a lasatu în studiarea acestei cauze, căci de altmintre nu pōtea aduce sententia despre corectitatea opiniunei comisariulu esmisu, dar insa comiss. petitiunaria nici nu s'a dimisus nici nu s'a potutu dimitte atātu de departe; și astfelu — ea prin acăst'a ar judecă sentinție judeciulu, adeca ar implini o agenda a judeciulu. Dar și din alta cauza nu potu primă motivarea comiss. petitiunarie. Dice adeca că e de lipsa o noua dispușetiune, pentru că abatorea în ordinațiune de la alin'a opiniune, ministrulu nu o motiveza.

On. Casa! Acăsta parere nu o potu primă din altu punctu politicu generalu de vedere; acăst'a — dă se pôte potrivii în cadrulu unei sisteme de regimu corporativu, dar stă în contradicere directă și nu se pôte impacă cu sistem'a de regimu parlamentariu. Tochmai în aceea se cuprinde diferința essentiala între aceste două sisteme de regimu, că la sistem'a regimulu corporativu presedintele ce stă în fruntea regimulu în esecutiva e legatu de votulu consiliariloru sei particulari și de resoluțiunea adusa de majoritate, și asiă nu pôte luă a sup'r'a sa responsabilitatea; în persón'a ministrului responsabilu insa e intrunitu eschisivu dreptulu de deducere; fiecare organu subordonatu lui, fiecare comisariu și pôte dă opiniunea, dar ministrulu — a fora dăca n'am vré se fia responsabilu, nu pôte fi legatu de astfelu de opiniune în nici o impregiurare. Eu deci din acăsta a două cauze nu potu primă motivarea. Dupa acestea mi voi luă libertatea a-mi ceti modificatiunea: (Intrevorbiri din staug'a estrema: eventualminte proiectu!) dă, eventualminte proiectu.

Modificatiune la opiniunea comisiunei petitiunarie în caus'a bisericii gr. orientale de la „Sant'a Treime” din urbiulu internu alu Brasiovulu.

„Considerandu că ordinațiunea ministeriala referitoria la deslegarea acestei cauze, cuprinde în sine contradicții, și asiă face necesaria o noua dispușetiune, on. Casa se dechiară — aci mi permitu a însemnă că eu nu țienu de lipsa o dispușetiune noua din alu nostru punctu de vedere, dar fora ca se me lasu

în desbatere meritoria, numai acelu unulu motivu ilu potu primă, cumca ordinațiunea ministeriala cuprinde în sine contradicere. Se se iee deci una mesura care se decida într'una seu alta direptiune și se nu contienă contradicere. Pentru aceea eu și în motivare numai aceea credu se primimu ce potemu constată. (Cetesece mai departe modificatiunea.) —

„On. Casa se dechiară dooi că „petitiunile dimpremu cu documentele alaturate se dau ministrului de cultu eu aceea îndrumare, ca se decida de nou caus'a de controversa escata între membrii acestei comune bisericesci, în întielesulu fundarii și a documentelor fundatiunale a bisericiei, rezervandu insa părții neindestulite libertatea a-si validitã pretensiunile de dreptu naintea judetiulu legalu.” —

Recomanda acăstu proiectu de resoluțiune atentiunei on. Case. —

Min. de culte T. Pauler: Impregiurările că acăsta cestiune de mai multu ca 80 de ani a formatu o fontana de imparechieri și frecari, că ambele parti se provōca la documente și ordinațiuni mai nalte și la ușu, că acăsta cestiune controversa nu este între membri de diferite confessiuni seu de diverse eparchii, ci este între membrii unei aceiasii diecese și prin acăst'a atinge și dispușetiunile episcopali încependu de la Adamoviciu pana în cele mai noue timpuri, — tôte acestea servescu de dovēda că acăsta cauza este forte complicata și incurcata.

Comisiunea petitiunaria opinēdă a îndrumă acăsta cauza la ministrulu de cultu; insa în motivare se folosescu de astfelu de argumente cari pre candu pronuncia o sentinția despre trecutu, par' că vreu se dee óresi cum directiune pentru viitoriu, precum me convinsei tocmai și din discursulu dlui deputatu Mocioni. Dice adeca votulu comisiunei că dispușetiunile fericitulu predecessoru alu meu cuprindu în fine contradicere, că diferu de opiniunea organelor nōstre și nu sunt în acord cu aceea, că nu este justificatu dupa cuvintia.

Acăsta s'presiune, că adeca „dispușetiunile diferitorie nu sunt justificate cum se cuvine” usioru ar pôte aduce pre Casa, se croiesca directiune Ministeriulu pentru viitoria decisiune.

Dăca on. Casa are placere d'a fi de convingerea, că decidera acestei cestiuni nu apartiere aici, atunci asi dori se se evite și umbr'a, ca cum Ministeriulu s'ar dă îndrumare positiva în acea privința, cum are se fia decisa caus'a, și de aceea credu că acea motivare, acelu argumentu a fi se se delature.

Ce se țiené de modificatiunea propusa de dlu deputatu Mocioni și consotii sei, pentru casulu deca caus'a s'ar avisă Ministeriulu, cu acăsta modificatiune pentru acelu casu de aceea n'o afu de indestulitoria, căci de antaiu mi se 'mpare a se preocupu prin ea cestiunea, candu adeca se dice, că cēt'a decurge între membrii aceleiasii comune bisericesci, pre candu ori cine a studiatu macar numai cu privire fugitiva actele, a trebuitu se se convinga, că este tocmai o întrebare de disputa: Óre romanii se țienu — seu ba de membrii acelei comune ce-si privescu de proprietate biserică de la *Sant'a Treime?* — Afara de acăst'a aceea s'presiune, că caus'a se se deoida în intielesulu fundatiunei, deca se ie în astfelu de intielesu, ca usulu într'o cauza atātu de vechia se nu vina nici într'o consideratiune, acăst'a asemenea ar cuprinde unu felu de restringere, inca și în cea din urma privința, fiindu că dupa votulu comisiunei Ministrulu în generalu se îndruma a midiloci decisiune legala, fora se se spuna, pre ce cale. Ma și prin aceea, că se face declinare între calea administrativa și cea judecatorăscă, se nasce óresi-ce ce pôte se impedece liber'a miscare a Ministrului.

Dupa tôte acestea rogarea mea este, se binevoiesca a primă Cas'a propunerea comisiunei petitiunarie pre-cum este ea formulata în cele din urma cuvinte ale sale, delaturandu motivarea ei, și sprimandu simplu, că — fiindu vorb'a de cestiuni juridice, ale caroru assaminare concreta nu se țiené de sfer'a competenței Casei, și fiindu decidera aceetei cauze complicate necesaria, dar și luarea de noue mesure dupa impregiurările aduse în petitiune și adausurile ei — neevitabile: Ministrulu cultulu se îndruma a midiloci cătu mai curendu deslegarea legale și finale. Acăst'a mi este parerea. (Aprobari viue.)

F. Pulszky: Țiené că cestiunea ascunde în sine mari principia. Adevératu că cade în cadrulu bisericiei orientale, insa prin cestiune de natiunalitate se complica. Deci trebuie se scimur curatu, ce este aceea ce are se faca gu-

verbului, si ce de felii au pôte se se tiena de elu. Ministrulu trebuie se privegheze ca fundatiunile se se administre conformu destinatiunei lor, si — usulu si statulu quo de 80 de ani trebuie se le respecte. Intrebarea despre apartinint'a se neapartinint'a, la acea biserică si despre dreptulu la fondurile ei in sa se tienne de judecata; dar chiar nici mesurile provisorie ale regimului nu este iertatu se conturbe statulu quo. — Deci oratorulu nu vede necesitatea de espresa delaturare a motivelor comisiunei, si crede că votulu comisiunei pôte fi primitu intragu. (Aprobari.)

B. Császár: Premittindu că vorbesce ca unulu ce cunoște această cauza ca pre a sa propria, dar cu tôte vorbesce atât de confusu, încâtu nici in Casa, dar nici din stenografia nu se pricepe. — Spune că de la 1796, de cum s'a datu biserică grecilor prin resolutiune Maiestatica pan' la 1856 a fostu caus'a in pace; la 1856 in sa lucrându-se de desdauare, „Metropolitulu Siaguna a gasitu de bine a-si intinde man'a la acea mare suma, si atunci s'a nascutu discordia mai antaiu in privint'a bisericiei; dar Min. de cultu totu n'a datu romaniloru pre cale administrativa averea si desdauarea; atunci episcopulu a disu: „bine, eu voiu sustiené preotulu, si apoi a pronuniatu interdictulu, si atunci s'a începutu imparechiarea, ér nu nainte de 80 de ani, cum dice Ministrulu, ce in sa nu e adeveratu. Imparechiarea s'a începutu numai sub Siaguna si acést'a este punctulu de gravitate.“ (— A-ti auditu obrasnicia de la celu ce se lauda că cunoște caus'a ca pre a sa Rep.) — Votantele ar fi crediutu că chiar si opiniunea comisiunei este pré putienu dicetoria in cestiune, si ar fi trebuitu se mérga mai departe, totusi densulu o primesce intréga.

Babesiu: spune cu tóta apesarea cuventulu că cestiunea este de indoita natura, un'a strinsu bisericesca, alt'a materiale séu lumésca. Intrebarea, atinsa de unii, că — cine are dreptu la biserică din cestiune? — este identica cu intrebarea despre apartinint'a crestiniloru la acea biserică, si deslegarea acestei intrebării nu pôte se se tiena nici de dista, nici de judecătiele lumesci: numai regulele si usulu bisericiei pânt acel momente decisive si — numai autoritatile bisericesci potu fi chiamate a aduce judecata in această privint'a.

Alt'a este intrebarea, că — pe temeiulu contriburiloru si a altoru referintie speciale, in ce mesura are cine-va dreptu d'a incurge in administratiunea eterna a bisericiei si a averei bisericesci. Aci déca apartinint'ii unei bisericie nu potu se se intieléga ei insisi intre sine, si nici cu judecat'a, séu mai bine disu, cu svatulu autoritatiloru bisericesci nu se potu impacá, — are locu intrevenirea potestătei lumesci, si a nume, intrevenirea regimului in casuri de conflicte, spre a sustiené prin mesuri provisorie ordinea, si intrevenirea judecatorielor spre regularea definitivă a acestui dreptu prin sentintia formale.

Din aceste, unice adeverate puncturi de vedere trebuie considerata caus'a petitiuniloru de pre tapetu, si — dup'acestea este invederatu că ministrulu de culte a avutu indreptătie a creá unu provisoriu, carele déca este bunu séu nu, are se aléga judecat'ia, invocata firesce de acea parte, carea se afla vatemata in drepturile sale prin dispusetiunea provisorie a ministrului.

Asiá dara unic'a, in tóta privint'a corecta procedere a Camrei pôte se fia — cea propusa de deputatulu Ales. Mocioni, ca adeca hartiele ambeloru parti se se depuna in archivu, remanendu firesce liberu fie-carei parti a si le redicá din archivu si a recurge la competentele foru judecatorescu.

Totu dupa susu desvoltatele puncte de vedere, pentru casulu déca Camer'a ar afli de bine a desavua provisoriu creatu de Ministrulu cultulu si a dispune o nuoua deslegare, nemintitu va trebui a face acést'a dupa propunerea eventuala a dlui Ales. Mocioni.

Spriginesce deci in totalu votulu acestuia. —

Siadint'a — fiindu timpulu innaintatu, se incheia.

Continuarea desbaterei in 31.

B. Halász: Tiene casulu de forte gravu, tiene că dispusetiunea Ministrului a vatematu legea, pentru că maneca din supusetiunea că proprietatea eschisiva a grecilor este nedubitabile si că episcopulu Siaguna si-a bagatu man'a fora cale in această cauza, pe temeiulu dreptulu celui mai tare. Dupa acestea vôteza

pentru propunerea intréga a comisiunei, adeca cu totu cu motive.

C. Ferd. Zichy: Constata că nu pôte fi vorba d'o decidere definitivă a causei pre cale administrativa, ci intre tôte impregurările trebuie se remana libera calea justitiei pentru partea nemultumita. Déca Ministrulu n'ar fi dechiaratu că voiesce se faca alta dispusetiune, Cas'a ar trebui se examine mesur'a de mai nainte si eventualmente se o reprobe. Nu affa de lipsa a se dá Ministrului v'ro indrumare si nici a se rezervă espresu dreptulu partiloru d'a oută deslegarea finală prin judecata. Deslegarea administrativa are avantajulu că este mai rapede si mai efina — déca partile se potu multumi cu ea. — In tôte privint'ele affa o respundiatoriu amendamentulu Ministrului si de aceea ilu partinesce. —

Dr. Jos. Hodossy: Nu va face pre advocatulu nici a unei, nici a altei parti; nu va afirmá că conóscé caus'a ca pre a sa propria, unde apoi ar deveni parte interesata, — ci dice simplu că conóscé caus'a ca pre un'a ce intereseza pre ambele parti de o potrive. Controversa e vechia, s'au facutu diferite dispusetiuni administrative, cea din urma prin Ministrulu ung. de cultu, si — adeca astfelu că nici un'a dintre parti nu este multumita, si ambele petitiueza in contra acelei dispusetiuni. Trebuie deci se examinamu, ore acea dispusetiune este legale séu nelegale? Déca se va affa legale, atunci trebuie se se primésca propunerea lui Mocioni, de nu, ministrulu trebuie se se traga la respundere. Dar acestu din urma casu este nepracticabilu, fiindu că Ministrulu a moritu. Deci déca este se se mai dee actele Ministeriului, este ca se se dee noulu Ministru ocaziune d'a corege ceea-ce a gresitu predecesorulu seu, pre cum propune comisiunea. Dar comisiunea vré se dee o instructiune unilaterale. Ministrulu cere se i se dee fora de inst. actiune; Mocioni pretinde a se lassá partiloru ne'ndestaltate calea legi, ér actele a se pune la dosariu. Acést'a din urma este cea mai corecta pasire. Ér déca totusi ar fi se se tréca petitiunile la Ministru, atunci se i se dee indrumari, si atunci neapertu se recere, ca indrumările se fia de o potrive drepte pentru ambele parti, si aci documentele fundatiunali sunt capulu lucrului. — Partinesce deci propunerile lui Ales. Mocioni. — De aci incolo polemizandu ataca feljuritele argumente ale voturiloru contrarie; amintesce că intre fundatiuni cea mai insemnata este chiar romana, a lui Brancoveanu; mai departe desvólta, că déca se pune temeiul pe reportulu lui Beldi, nu pôte se se tréca cu vedrea nici opiniunea separata a celor-alti doi membri ai comisiunei investigat'orie. —

A. Pulszky: Este in contra votulu si propunerei lui Mocioni, si chiar si in contra amendamentulu Ministrulu intr' atát'a, in câtu prin acelea s'ar sustiené status quo de astadi, cum adeca s'a creatu acél'a prin decisiunea Ministrului Eötvös, si provóca pre Ministrulu actualu se se pronuncia respicatu, cumca acestu status quo nici intr'unu casu nu-lu va sustiené, ci va introduce pre celu ce erá la 1869, nainte de emanarea decisiunei ministeriale. Déca Min. nu i-ar dá această garantia, atunci elu va propune la modificatiunea Ministeriale. unu amendamentu pentru restituirea statulu de mai nainte. Pre langa astfelu de resolutiune pôte că apoi partile s'ar impacá in intiele-sulu literelor fundatiunale.

Kerkápolgyi, Ministrulu finantielor, combate motivele si instructiunea comisiunei si partinesce propunerea colegulu seu de la cultu cu argumentulu, că scopulu pre care cas'a doresce a-lu ajunge este ca se se decida caus'a spre multumire comuna.

Reportoriulu Szégyényi splica votulu si motivarea comisiunei astfelu, că nu se atientesce de felii ca Ministrulu se fia marginitu cu dreptulu seu de dispusetiune provisorie; pôte că reportulu s'a stilisatu reu, dar comisiunea n'a potutu voi se lege manele Ministrului sciindu bine că acést'a nu se potrivece cu parlamentarismulu. (Aprobare.)

Ministrulu Pauler: Candu ieri am vorbitu la această cauza, tocmai pentru aceea am doritu ca motivarea comisiunei se se delature, căci desi dlui reportore acum i precisá si restrinsa intiele-sulu, totusi am auditu că dlui deputatu Mocioni i-a datu acelu intiele-su; dar am doritu se se stérge si pentru aceea, căci déca este ca actele se se examine de nuou, déca este se se percura intréga acesta cauza complicata si incurcata, dorescu a face acést'a asiá, ca se iéu in cuvenita consideratiune totu interesulu; si éta ér am auditu si observatu că de mai

multi provocarea la emisiunea lui Beldy s'a aplicatu in astfelu de intiele-su, ca cum ea ar cuprinde o instructiune normativa. Tocmai această banuél'a am doritu a face se incete atâtu in privint'a altora, câtu si in privint'a persoanei mele, pentru ca adeca se-mi fie posibilu a procede dupa dreptate si ecitate — astfelu precum ar pofli convictiunea mea cascigata din datele si actele de pana acuma.

Prin această dechiarare — asiá credu, am respunsu si la scrupululu dlui deputatu Aug. Pulszky. Recomendu emendamentulu. (Ilu primimu!)

Sig. Pappu: Nu pôte primi propunerea comisiunei cu provocarea la reportulu lui Beldy, căci prin acést'a se dá Ministrului instructiune, neconsiderandu că contra acelu reportu s'a facutu exceptiune din capulu loculu. Recomenda a se indrumá ministrulu simplu la procedere in sensulu documentelor. —

Ad. Lázár, propune pre scurtu: „petitiunile intrate din partea comunelor — grecesca si romanésca din Brasiovu, se se strapuna Ministrului de cultu si instructiune pentru a le examiná de nou cu de-adinsulu si a le deslegá in sensulu art. IX. de lege din 1868.“

M. Ürményi: Ca membrulu alu comisiunei petitiunarie asigura că comisiunea n'a avutu intentiunea se dee ministrulu directiva pentru deciderea viitoria; simplu numai si-a implinitu detorint'a d'a criticá actulu ministrului.

E. Simonyi: Tiene că deslegarea cestiunei de controversa nu se tienne nici de Casa, nici de Ministeriu, ci numai de judetiú, ér pan' la această deslegare trebuie introdusu si sustienutu status quo, carele in intiele-sulu §-lui 9 alu art. IX. de lege din 1868 nu pôte se fia altulu decâtu acela in care s'a affatu caus'a in 30 iuniu 1868, la publicarea legi. Deci elu propune, ca petitiunile se se transpuna Ministrului spre midlocirea deciderii finale câtu mai curendu prin judetiulu legalu.

E. Zsedényi: I pare réu că discusiunea se prelungece ca cum ar fi se se nasca din ea o cestiune de natiunalitate. — Motivarea comisiunei nu se pôte primi, căci déca ar fi se se primésca, cele provocate ar trebui mai antaiu examinata si desbatute. Simonyi dice că caus'a se pôte decide numai prin judecata; — bine dar dapa care lege? Cine se fia actore, cine in câtu? Acést'a este lucru administrativu si fora lamurirea acestoru cestiuni, judecat'a va respinge ori ce actiune. Nu remane deci decâtu a incredintia caus'a Ministrului, acést'a va stadi-o si déca va affá că pre temeiulu literelor fundatiunali si alu altoru documente n'o pôte decide, va aduce pôte unu proieptu de lege spre a regulá, cum se proceda judecat'a. Deci se se transpuna simplu Ministeriului. (Aprobari.) —

Jos Pappu: Asemenea nu pôte partini votulu comisiunei petitiunarie in form'a in care se propune; căci Camer'a nu este nici potestate administrativa, nici tribunalu, si asiá nici nu pôte intrá in esaminarea meritulu cestiunei, cum a facutu comisiunea pronunciandu că resolutiunea Ministeriului este in contrastu cu reportulu comisariulu investigatoriu. Deci partinesce opiniunea Ministrului de cultu, ca adeca petitiunile se se transpuna Ministrului simplu spre deslegare. (Strigari: se votamu!) —

Hodossy Imre: Cas'a petitiunile intrate la ea, ordinarmente le cede spre deslegare cercintiloru ministri. De judecatu nu pôte judecá, si nici administrá. Numai atunci se pôte pronuncá Cas'a specialu in caus'a vre-unei petitiuni, candu se aréta că s'a calcatu o lege pozitivă. In casulu de fia nici nu se afirma acést'a, deci nu ossiste motivu d'a se pronuncá specialu. Propune asiá dara a luá decisiunea: „petitiunea se strapune Ministeriului de cultu.“

Hoffmann Pál: Nu concede că Camer'a intre nici unu feliu de impregiurari nu pôte intrá in meritulu unei petitiuni; in sa tiene că in casulu, presinte nu este nici o necesitate ca se se ié aci otarire meritale. Pentru că plansórea este contra unei mesure a Ministrului de cultu; déca Min. ar sustiené acea mesura, atunci cas'a ar trebui se faca a se studiá tôte actele pentru a poté dejudecá, ore mesur'a Ministrului corespunde séu nu. Dar Min. nu sustiene mesur'a, ci insusi doresce a supune caus'a unei nuoue examinari si decideri, astfelu petitiunea este satisfacuta, ér déca rezultatulu nuouei decisiuni ce se va aduce, nu ar corespunde asteparei partiloru, mai tardiu totu mai potu fa-

ce pasi in cauza; deci se alatura votulu comisiunei cu modificatiunea propusa de ministrulu.

Ne mai fiindu altu oratore inscriu la cuventu, se scóla

Ales. Mocioni ca propunetoriulu specialu si — dup'o scurta introductiune, repetesce cu tóta poterea cuventulu că Cas'a pôte examiná — ore o ordinatiune ministeriale corespunde legi séu nu, numai pentru scopulu d'a dá pre ministrulu in judecata séu d'a-i dá votu de blanu. In fine in sa, ori cum se fia, intr'atát'a toti consimtu, că deslegarea finala a cestiunei nu se pôte face decâtu prin judecata; nu vremu deci s'o indrumamu astadi la judecata, vom indrumá-o mai tardiu dup'a dóu'a decisiune a ministeriului.

Asemenea este afora de tóta dubietatea că nefiindu Camer'a curte de cassatiune, nu pôte nimici o mesura a regimului. Pôte, da, se cerce, ore acea mesura este séu nu, buna si drépta, dar nu pôte se aduca judecata meritale a supr'i fora a fi studiát'o in meritulu seu. De aceea eu nu potu primi nici propunerea ce atientesce restituirea statulu quo, căci — de unde potemu noi se scimu că — ce feliu esie acelu status quo? séu că prin mesur'a ministrului elu a fostu perturbatu? O parte dice — da; cealalta dice — ba. Asiá dara déca nu voimu se intrámu in esaminarea merit'oria a lucrului, nu ni remane de câtu a indrumá partea nemultumita la calea legi. (Aprobari din stang'a).

Facendu-se votare, majoritatea nu primescé propunerea comis. in totalu.

Se pune la votu prim'a propunere a lui Ales. Mocioni; pentru ea se scóla intréga stang'a, dar majoritatea nu, si asiá cade.

Se pune la votu a dóu'a propunere a lui Mocioni si — asemenea cade.

Presiedintele aduce acum la votu propunerea ministrului Pauler. — Tizza K. crede că nefiindu Ministrulu deputatu, propunerea nu i se pôte primi fora a se face disputa a supr'a acestui incidinte. Pulszky Fr. ié a supr'a-si propunerea ministrului. Astfelu apoi facendu-se votare aceea se primescé de majoritate.

Langa Mehadia, in martiu 1871.

(Absolutismulu in granit'a militaria — nealormitu si nesuferitu.) Cu multa hura ceturamu nainte de câte-va septemani in pretiuit'a „Albina“ insciintiare din cea mai competite parte despre intimatulu inaltulu Ministeriu de resbelu, prin carele se restringea intru câtu va absolut'a ingerintia a comandeloru militare din granitia, in afacerile nóstre bisericesci, scolari si fundatiunali, ba ni se punea in aspectu o regulare si mai restringet'oria pentru viitoru.

Dar — ce este Ministeriulu si chiar Imperatulu constitutiunalu facia de comand'a absolutistica a confinalorulu militari!

Ce-i pasa dlui colonelu alu nostru Stanoylovich de principiale autonomiei, acordate de MSA si — intru câtu-va macar recunoscute si sustienute de ministeriulu comunu de resbelu!

Dlu colonelu, numitu in 9 martiu sub nr. 2083, dede unu „ukaz“ = „Regimentsbefehl“ catra toti comandantii de companii, care se intimá a nume preutilorulu nostri, si prin carele se opresce strinsu veri-ce adunare a graniceriloru, fia comunale, fia economica, fia bisericesca séu scolaria, fora intrevenirea si presiedint'ia comandantiloru militari, „pentru scopulu de a invingila procederea conformu legiloru!“

In acestu „ukaz“ despre Statutulu nostru org. se dice, că „autoritatiloru politice este garantatu infussulu de pan' aci in privint'a bisericiloru si scólorulu.“

Acést'a interpretare este unu arbitriu nejustificabilu, si — sinodulu ce ni stá nainte, va trebui se se planga de a dreptulu la Maiestate contra unei ingerintie ce compromite grati'a MSale si dreptatea Ministeriului de resbelu si provóca din adinsu conflicte intre biserică si autoritatile politice.

Dnii coloneli, maiori si capitani trebuie se se familiarisiede o data cu ideia de libertate si constitutiune, cu — progresulu. Nu mai merge astadi cu — comand'a bruta! Vreti se ve inbimu si stimamu, si mane-poimane se mergemu cu voi a ne versá sangele pentru Tronu si Patria, trebuie se ne renunósceti si stimati ca pre semenii vostri si se incetati a ne tractá ca pre o turma de vite séu de sclavi.

Tiene minte, dle Colonelu: granicerii romani sunt cei mai credintiosi Imperatului, dar

urescu pre despotii lor; nu li vine a minte se incapa ceva, ce ar fi contra Tronului, dar — nu mai suferu se fia impedeati in desvoltarea culturii si libertatei lor bisericesci si nationale.

Restringerile ce domnii comandanti ni le impunu *fora nici o causa*, nici sunt cu scirea Imperatiului, nici sunt intru interesul Tronului si alu Monarchiei: ele sunt — *pure capricie ale domnilor*, pentru a-si afirma ei puterea, autoritatea, domni'a a sup'r'a nostra. Reu, forte reu midilocu! Mai bine ati afirma-o povetiindu-ne prin iubire parintesca spre desvoltare si libertate, de catu stringendu-ne in curelele vostre.

Vreti se invigilati ca pasirea in adunari se fia conforma legilor, — casl cum graniceriulu si prototulu lui, fora de voi n'ar sci se fia legalu si numai voi ati s'v'e privilegiulu d'a pri-cepe legile si a nume legile nostre bisericesci. Ce insulta ac'est'a loialtatei, moderatiunei, bisericeii, poporului romanu! Pentru Ddieu, aveti o data sufletu si inima pentru noi!! Nu veti deti ca suntemu amenintati de insolentia magiara.

Incete, pera o data capriciulu si arbitriulu domnilor, cari pururia au peccatuitu pe cont'a Tronului si a Patriei. — Am disu.

Jancu Graniceriulu.

Zorlestiulu-micu, in Carasiu, 18/30 mart.

(Necasuri cu seract'a, a nume cu sc'la si investiatoriulu; o provocare catra acesta.) Diariulu „Albina“ s'a dechiaratu in programulu seu de la nascere ca totudeun'a si intru tote va reprezent'a interesele nationale generale si speciale. Deci suntemu convinsi ca uu va respinge ac'esta voce sincera a nostra prin care aflamu de consultu a descoperi trist'a nostra stare precum bisericesca asi'a si scol'esca. Parentii nostri au fostu in stare a edifica biseric'a din fundamentu, noi — nu suntemu in stare nici a o repar'a, ci mane-poimane se va ruina; edificiu scolariu avemu destulu de frumosu si spatiosu, considerandu poterile nostre, a unei poporatiuni ca la 500 de suflete; sta in sa acuma inchisa de doue luni. In anulu trecut am pus su caru in petrii pana am adusu investiatoriu pre Constantinu Muresianu, fostu scrietoriu la notariatu in Zgribesci, si fiindu ca era de confesiunea gr. catolica, din marele zelu de a fi investiatoriu, a repasitu de la adoptiv'a lui biserica, s'a intorsu adeca la confesiunea ortodossa a parentiloru sei. In dreptulu autonomiei nostre bisericesci l'am fostu substituitu de investiatoriu, si asteptarea nostra nu ne-a insielatu, caci in intregu decursulu anului trecut dlu Const. Muresianu s'a aretatu demnu de increderea nostra; se scia port'a cu copii atatu de placutu, de alergau la sc'la si fora voi'a parentiloru! Cu inceputulu anului curinte in sa numitulu investiatoriu incep'u a imita mersulu racului, er in 2 Martiu fora de ni spune ceva, s'a indepartatu de la noi, parasindu-ne sc'la si copii. Ac'est'a nu ni scimu explic'a; se potu presupune, ce e dreptu, mai multe cause, si adeca: au ca nu s'a potutu sustien'e cu mic'a dotatiune in valore de abi'a ceva preste 150 fl. v. a. la anu; au dora pentru ca unu anu intregu nu fu intaritu de investiatoriu cu decretu, de si depusesse examenulu de calificatiune, seu dora pentru ca de multe ori a fostu tractatu din partea unoru mai de apr'pe ai sei cu necuviintia! Atat'a scimu ca din partea anti-stiei comunale nu se pote plange, — pentru ca toiu de un'a si-a capetatu salariulu regulatu, totu de un'a i s'a datu onorea cuvenita. Deci fiindu ca cum spuseramu mai susu, nu ni scimu explic'a cum de seracimu si nu potemu propasi nici chiar in afacerile bisericesci si scolarie — fora vin'a nostra, punem ac'esta ticalosa stare naintea ochiloru onoratului publicu cu inima si cu pricepere si a nume pre numitulu dnu fostu investiatoriu Constantinu Muresianu ilu rogamu cu totu respectulu, pre simtiulu seu de onore, se ni descopere caus'a pentru care ne-a parasitu fora nici o scire, lasandu-ne copii fora investiatoriu chiar acum candu necesitatea este mai mare?!
Antistea comunala si mai multi locuitori.

Varietati.

= (Parastasi solenu pentru marele bifactoriu alu bisericeii si natiunei EM. GOZDU) s'a celebratu in 28 fauru in Luncani cot. Carasiulu, assistandu multu poporu evlaviosu, er parintele Nic. Lupu tienendu o predica ocazionale aduncu petrundiatoria. —

= „Kronstädter Zeitung“ aducendu scire despre mortea marelui nostru barbatu *Alessandru Hormuzacki*, dice: in feroiculu s'a pusu in momentu unulu dintre cei mai buni patrioti, unu cugetatoriu eminente si unu amicu alu omenimei in celu ma nobilu intielesu alu cuventului.“

= (Essamenu, docinte si scolariu de tota laud'a.) Din Oradea-mare ni se scire, ca tienendu-se acolo in sc'la romana confesionala essamenu publicu sambat'a trecuta, in presint'a unui publicu numerosu si alesu, rezultatulu, respunsurile scolariulu atatu au fostu de eminente, in catu au surprinsu si multiamitu in celu mai mare gradu pre ospetii assistinti, er pre dlu investiatoriu si diaconu *Georgiu Horvat*, carele si altfelu se bucura de amorea si stin'm'a intregului publicu, l'a incoronatu cu lauda si recunoscintia. Dnulu N. *Diamandi*, curatorulu primariu alu bisericeii, amicu pre zelosu alu culturii si progresului nationale, intru bucur'a sa pentru sporiulu atatu de mangaietoriu alu eleviloru, acestoru fragede mladitie nationale, a premiatu pre cati-va dintre cei ce mai vertosu escelara cu cate unu taleru in argintu. Ospetii pronunciaru lauda dlui docinte, lauda bravoru scolari, lauda si recunoscintia indemnatoriului si premiatoriulu domnu curatore primariu *Diamandi*. Se traiesca! —

Escriere de concursu

Nro. 15.

Conformu conclusului comitetetului societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina, se escrie cu ac'est'a concursulu pentru unu stipendiu de 50 fl. v. a. din „Fundatiunea Domnei Agnes Popoviciu“ infiintata de Domnulu Jancu cav. de Popoviciu in folosulu studintiloru seraci romani bucovineni de religiunea drept-credincioasa a resaritului, car studi'ia cu bunu sporiu la gimnasiulu cernautianu s'au sucevanu.

Concurintii au a se adresa la comitetulu societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina in Cernauti pana in 1/13 Juliu a. c. providiendu cererile lor cu urmat'oriele alegate:

1. Marturia de botezu, aretandu petentulu ca este romanu indigenu bucovinenu de religiunea ort. orient.
2. Marturia de seracia;
3. Testimoniulu gimnasialu din semestruulu 1. alu anului scolasticu curinte, adeverindu bun'a purtare si serguintia a sa, precum si sporiu bunu in studiu.

Cernauti in 18/30 martiu 1871.

Comitetulu Societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina.

Concursu

Devenindu vacante postulu investiatorescu de la sc'la confesionala gr. or. din *Comorisece*, in protopresbiteratul Oravitiei, se escrie concursu pana in 30 martiu a. c. *)

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt 100 fl. v. a. in bani, 15 meti de grau si 15 meti de cucurudiu, 5 jugere de pamentu aratoriu, quartiru liberu cu gradina de legumi si 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si sc'la.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au a subterne petitiunile lor adresate *Comitetulu parochialu*, instruate cu documintele de calificatiune si moralitate, intre cari se cere: Estrasu de botesu, testimoniulu despre absolvirea preparandiei in Aradu si atestatu de calificatiune de la Ven. Consistoriu, — catra dlu protopresbiteru *Jacobi Popoviciu* in Oravitia.

Comorisece in 18 martiu 1871.

In contielegere cu dlu protopopu.

1—3 *Comitetulu parochialu.*

*) Ni-a sositu acestu concursu numai in 21 martiu. — Credemu ca termine atatu de scurte nu potu se corespunda. — R e d.

Concursu

Se publica pentru implinirea parohiei vacante gr. or. din comun'a *Valisiora* in confiniulu militarulu, protopresbiteratul Caransebesiulu, cu terminu pana la dominec'a Tomei a. c. — Dotatiunea se cuprinde din una sesiune de pamentu parochialu, din venitul stolariu si birulu de la 184 familii cu 895 suflete, pre langa quartiru naturalu si gradina de legumi. —

Concurrentii au se-si adreseze petitiunile

catra *Comitetulu parochialu*, prin protopresbiterulu locului, instruate cu documintele despre calificatiune si moralitate, intre care se fia: Estrasu de botezu, testimoniulu despre absolvirea claselor normale si gimnasiale, a sciintielor teologice, si celu de calificatiune de la ven. Consistoriu.

Valisiora in 8 martiu 1871.

Comitetulu parochialu, in contielegere 1—3 *cu protopresbiterulu locului.*

Concursu

Se publica pentru implinirea postului investiatorescu la sc'la confesionala romana gr. or. din *Zorlestiulu-micu*, protopresbiteratul Caransebesiulu cu terminu pana la dominec'a Tomei a. c.

Salariulu anuale este: 60 fl. v. a. 25 meti de cucurudiu, 1 maje de lardu, 1/2 maje de sare, 12 lb. de lumini, 8 stengini de lemne pentru sine si sc'la, 2 jugere de livada, cortelu naturalu cu o gradina de legume.

Doritorii de a ocupa acestu postu vor ave se produca atestatele recerute in origine, amesuratu prescrielor Statutulu organicu si petitiunile indiestrate cu acestea se le adreseze protopresbiteratul in Caransebesiu pana la terminulu prefiptu.

Zorlestiulu-micu, in 8 martiu *) 1871.

1—3 *Comitetulu parochialu, in contielegere cu protopresbiterulu locului.*

*) La noi sositu in 21, dupa incheierea foiei. — Red.

Concursu

ad. 252.

Sc. 81.

Se deschide pe statiunea investiatoresca dia comun'a *Bodrogulu vechiu*, cu terminu pana in 16/28 maiu a. c.

L'efa investiatoresca este: 50 fl. v. a. in bani gata, cortelu liberu cu gradina, 12 meti de grau, 8 meti de cucurudiu despoiatu, 4 orgii (stengini) de lemne pentru incalditu (er pentru incalditulu sc'lei catu va trebui), 10 lb. lumini, 2 1/2 lantie (4 jugere) de pamentu de aratura si 1/2 de fenatiu.

Limb'a propunerii e cea roman'esca.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si susberne recursele lor providiute cu atestatu de botezu, cu testimoniulu despre absolvirea preparandiei, nu altcum cu atestatu despre functiunea de pan'acum, dar mai vertosu despre portarea morala si politica — venerabilulu Consistoriu gr. or. romanu din Aradu.

Cei ce vor produce si testimoniulu despre depunerea esamenului de calificatiune vor fi preferiti.

In manastirea Hodosiulu (Bodrogu) in 19 fauru. st. v. 1871.

Corneliu Zsiikovits, archimandritu.

2—3

Concursu

Pentru deplinirea parohiei vacante din *Sepreusiu*, comit. Aradului, protopresbit. Chisineului, cu dotatiune: diumetate scesie de pamentu estravilanu, biru si stole de la 250 de case, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Voitorii de a ocupa, ac'esta parochia, sunt avisati, recursele lor, instruite in sensulu Statutulu org. si adresate catra *comitetulu parochiale din Sepreusiu*, pana in 15 aprilie s. v. a. le subterne la subscriulu in Chitighazu (Kétegyháza.)

Chitighazu, in 10 martiu 1871.

Petru Chirilescu m. p.

2—3 *Protopresbit. Chisineului.*

Concursu

Se republica pentru ocuparea statiunei de investiatoriu la sc'la de fete, nou infiintate din *Voivodintiu*, protopresbiteratul Versietiuului, pentru care statiune ne'nsinuandu-se pan' la terminulu de 20 dec. decatu unu concurinte, se pune terminu nou pana in 4 aprile st. v.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. cortelu liberu, 4 stangeni de lemne si gradina pentru legumi:

Suplicele documentate conformu prescrielor statutulu organicu se se tramita catra subsemnatulu protopresbiteru in Mercina, per Varadia, dar adresate onorabilulu comitetu parochialu din Voivodintiu.

Ioane Popoviciu m. p. Protopresbiteru.

2—3

Concursu

Pentru ocuparea postului investiatorescu la sc'la confesionala greco-orient. romane din comun'a *Jersigu*, cottulu Carasiulu, pptulu Jebelului, se escrie concursu pana in ultim'a martiu, a. c. cal. vechiu. — Emolumintele sunt: in bani 60 fl. v. a., 10 meti de grau, 10 meti de cucurudiu, 50 lb. clisa, 50 lb. sare, 11 lb. lumini, 8 orgii de lemne, pentru incalditulu sc'lei 15 fl. 2 jugere de pamentu, cortelu liberu cu 1/2 jugeru de gradina. — Doritorii de a ocupa postulu ac'est'a, sunt avisati a-si tramite recursele instruate in sensulu statutulu org. si adresate comitetulu paroch. catra oficiulu ppralu in *Buziasiu*.

Buziasiu in 9 martiu 1871.

In contielegere cu comitet. parochialu.

Alessandru Joanovicu m. p. 3—3 *Protopresbiteru.*

Concursu

Dupa incuviintiare din partea venerabilulu consistoriu oradanu din 1. martiu a. c. Nr. 134 B. cu ac'est'a se escrie concursu pentru postulu de capelanu, langa betranulu parochiu din *Serbi* (Nagyotfalu, in protopresbiteratul *Luncea*), parintele *Georgiu Besanu*. — Emolumintele legate cu postulu ac'est'a sunt: a trei'a parte din pamentulu parochialu, care de totu e de 24 cubule; 9 cubule de grau si a trei'a parte din prestatiunile stolari de la 150 de case. — Doritorii de a ocupa postulu ac'est'a capelanulu, au a tramite recursele lor instruate dupa Statutulu org. in terminu de trei septemani de la prim'a publicare a concursulu acestuia in foia „Albina“ — la subscriulu comitetu parochialu, (p. u. *Szalard*.)

Datu in *Serbi*, 3 martiu v. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu *Georgiu Besanu m. p.* 3—3 adm. protop. alu *Luncea*.

Concursu

Pentru edificarea nouei biserice din *Jancahidu*, cottulu *Torontalu*, ultim'a posta „*Bega-Canalu-Sz-György*“ se publica pana in 30 de zile din d'a primei insertiuni in ac'esta foia.

Biserica, dupa planulu dej'a incuviintiatu prin V. Consistoriu, are se fia boltita cu caramida, 14°, 4', 6" lunga, 5°, 3' lata, in lumin'a esteri'ora, — inaltimea 4°, 5', Turuulu de caramida preste murii bisericeii 5°, 3' inaltu. Stelagiulu de lemanu alu turuulu 4°, 5' inaltu, acoperitu cu tichinea (plehu albu E. E.) — Globulu cu crucea din culme 1°, 2', aurita cu „*Catarina auru*.“ Se aiba 3 usie si 10 ferestre, de stejaru, proportiunate. Se fia acoperita cu tiegle arse, (h'rbu,) pardosita cu caramida, cu trepte la turuu si pedestalu pentru 3 campane. Materialu si lucrulu de bardariatu, claustrariatu si teslariatu; totu ferulu referitoriu la cladire se tiene de intreprindietoriu.

Comun'a din partea ei, pe langa pretiulu banalu ce se va stator'i, da 300,000 de caramide (tiegle arse,) 400 chible de varu, din care o catime se afla in fundamentulu aredicatu apr'pe la suprafacia pamentului, da carausia la aducea h'rbului, (tiegleloru de acoperisiu,) lemnelor, nasipului si altoru instrumente in distantia de doue mila, si in tota dominec'a o carausia spre procurarea alimentelor pentru sodali.

Intreprindietorii epistolarminte se potu adresa cu ofertele lor la *Comitetulu parochialu*, unde totdeun'a se pote ved'e planulu cu aper-tentintiele.

Acelu intreprindietoriu va ave preferintia, carele va pune materialu mai solidu, mai corespundietoriu si va fi mai efitnu, si — din caus'a calamitatii provenite prin esundatiune — care ar pote lucr'a cu banii sei proprii, pentru cari din partea comunei cu unu interesu anualu moderatu va fi recompensatu si asiguratu cu destula garantia ipotecaria.

Biserica in doi ani se fia gat'a:

Jancahidu 15/2 1871 st. v.

2—3 *Comitetulu parochialu.* Cu scirea Oficiolatululu protopresbiteralu.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintierea telegrafica din 5 aprile.)

Imprum. de statu convertatu cu 5% 58.50 Imprum. nationalu 68.20 Actiunile de creditu 270.50; — sortiurile din 1860: 107.50 sortiurile din 1864: 123.50; Obligatiunile des-sarcinari de pamentu, cele ung. 79.80; banatice 76.20; transilv. 74.25 bucov. 72.50 argintulu 122.80; galbenii 5.86 napoleonii 9.96.